

De afbeelding in Coolia op pag. 43 is, wat de Rotterdamse exemplaren betreft, te slank. In totaal vond ik een tiental.

Toch schenen ze het niet zo goed naar hun zin te hebben, want de meeste wilden maar niet tot volle wasdom komen en bleven in juveniele staat.

Toen de vindplaats door het bospersoneel vertrapt dreigde te worden, heb ik nog verzameld wat er was; ze bevinden zich nu in het Rijksherbarium.

N. P. W. Balke.

RUSSULA'S EN LACTARIJ VAN DIT SEIZOEN

Om te beginnen vonden we in Gerolstein de drie types van *Lact. deliciosus* te weten: *Lactarius deliciosus* himself, *Lactarius semi-sanguifluus* en *Lactarius sanguifluus*.

Deliciosus is daaraan te herkennen, dat z'n oranje melk niet wijnrood wordt, de melk van *semi-sanguifluus* doet dat wel (al reageerden onze exemplaren wat langzamer dan Neuhoff aangaf), terwijl *sanguifluus* geheel doortrokken wordt van een wijnrode kleur (völlig durchgefärbt). Naar ik me herinner, vonden we *deliciosus* steeds onder dennen. De smaak leverde niet zo'n duidelijk onderscheidingsmiddel op: bij alle drie proefden we wat scherp achter in de keel.

Op een kleine voor-excursie op de zaterdagmiddag ontdekten we daar onder dennen een prachtige donkerrode, bijna zwartrode *russula*, waarvan de hoedhuid fijn-fluwelig was. Met onze FeSO_4 kristallen werden we al gauw gewaar, waarmee we te doen hadden: 't groenworden van het vlees verried, dat het hier een soort van de *xerampelina*-groep was. Een exemplaar, dat iets "op leeftijd" was, rook al een beetje naar vis. We hebben deze herfst kunnen leren, dat er meerdere soorten *R. xerampelina* bestaan. In Deventer vonden we onder loofbomen bruinrode *xerampelina*'s, terwijl op Schouwen in de duinen tussen de kruipwilg rode "vissige *russula*'s stonden.

Lactarius circellatus was nieuw voor me en ik zou hem zeker voor *Lactarius blennius* gehouden hebben, indien met niet op die okergele, bleek-oranje tint van de lamellen was gewezen.

Toen we tijdens het weekend in Deventer even met de auto's stonden te wachten, om wat later naar de Gietelse bossen te rijden, had de heer Bas intussen even de wegrand afgeschuimd en stopte me kort voor het wegrijden nog even een "russula-probleem" in m'n hand. Zo erg in het duister tasten werd het niet; beiden waren we 't er direct over eens, dat het exemplaren uit de violacea-groep waren. Dit type kende ik overigens niet. Hoedkleur varieerde van donkerblauw-paars tot een lichter bruinpaars, dat wel iets leek op de kleur van chocolade. Het vlees was wat grijs van tint en wat "durchwässert", lamellen licht okerkleurig. De geur was héél karakteristiek, deed sterk aan

sardines in blik denken. Met deze gegevens kwam ik toch tot een bevredigende oplossing: *Russula clariana*. Typerend was vooral het grijsworden van de stelen. Wel diende dit ras onder populieren te staan (en niet onder eiken, zoals onze exemplaren) maar de tekening van het sporen-oppervlak was zo karakteristiek, dat ik niet behoefde te twijfelen: stekels, die als een ceintuur de spore omkransten. In Gerolstein vonden we nog een vertegenwoordiger van deze groep: *Russula violacea* ss *Romagnesi*. Een kleine paddestoel met een donkerpaars hoedje en crème-kleurige lamellen, die door z'n grote geïsoleerde stekels op de sporen (alleen te zien bij een vergroting van 1000 maal) gemakkelijk als zodanig te onderkennen was.

Op Schouwen stonden tientallen exemplaren van kleine paarse, zéér scherp smakende russula's, die we eerst ook voor "een *violacea*" aanzagen, maar die ik toch als een vorm van *Russula fragilis* moest ontmaskeren. De kleur van de sporen was te licht (bijna wit) en de smaak was daarvoor te scherp. Bovendien roken deze dingen wat zoetig, enigszins naar cocos, terwijl "*violacea*'s" in de regel min of meer onaangenaam ruiken.

Twee soorten, die we op Schouwen vonden, zijn tenslotte nog waard even besproken te worden. Dat is ten eerste *Russula persicina*, een soort, die je in de "Flore" van *Romagnesi* vindt en bij *Blum*. Het determineren werd me dit keer gemakkelijk gemaakt, door dat de heer Bas deze russula direct in het veld herkende. Op het eerste gezicht leek hij op *Russula mairei* ('t type, dat onder beuken voorkomt). maar bij wat nauwkeuriger bekijken zag je toch, dat hij wat meer van *Russula luteotacta* weg had. Kenmerkend was n.l. het verbleken van het midden uit van de lichtrode hoed. Overigens waren onze exemplaren veeleer donker-rose te noemen, terwijl de hoed van *luteotacta* toch duidelijk rood is. Hoe dan ook, tot de emeticagroep behoorde hij niet, de lamellen waren duidelijk crème - kleurig en kondigden al aan, dat de sporen er niet zuiver wit uit zouden zien. Hoe het ook zij, onze mooie, rose, scherp smakende russula was *R. persicina*, daarvoor was de sporenstructuur te karakteristiek: in 't algemeen geïsoleerde stekels met hier en daar kleine verbindingen. Alleen, de boeken vermeldden niet, dat ze ook bij kruipwilg groeien.

Ten tweede *Russula odorata*, een nauseosa-achtig russula'tje, dat wat minder broos was dan de klassieke nauseosa en nu niet onder sparren, maar onder eiken groeide. Dat weefg-zoete luchtje, dat bruin-rose midden en die lichtlila of lichtrose rand (die duidelijk gestreept was) lieten geen twijfel.